Euroopan parlamentti
2024-2029

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

2024/2030(DEC)

21.2.2025

LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin virastojen talousarvioiden toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023
(2024/2030(DEC))

Valmistelija: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

LAUSUNTO

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavan päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

A. ottaa huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 8 artiklan mukaan unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta sukupuolten välillä sekä edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja että siinä siten vahvistetaan sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen periaate; ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on sisällytettävä kaikkeen EU:n politiikkaan ja toimintaan, myös sukupuolitietoisen budjetoinnin avulla talousarviomenettelyn kaikilla tasoilla; ottaa huomioon, että Lissabonin sopimuksen mukaan tasa-arvo on perusoikeus ja se on yksi unionin ensisijaisista painopisteistä ja että sukupuolten tasa-arvon saavuttaminen on olennaisen tärkeää vaalittaessa näitä oikeuksia; ottaa huomioon, että Euroopan tasa-arvoinstituutilla (EIGE) on keskeinen rooli unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden tukemisessa tämän tavoitteen saavuttamisessa; ottaa huomioon, että EIGEn tavoitteena on edistää ja vahvistaa sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen kaikessa EU:n politiikassa, ja toteaa, että tämä tehtävä on osoittautunut ehdottoman tärkeäksi ja vaikuttavaksi; korostaa sen vuoksi, että instituutille on annettava riittävät ja vakaat taloudelliset ja henkilöresurssit, jotta se voi hoitaa tehtävänsä;

B. ottaa huomioon, että instituutin tavoitteena on myötävaikuttaa sukupuolten tasa-arvon edistämiseen unionissa ja vahvistaa sitä, mihin sisältyy sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen kaikissa unionin politiikoissa ja niihin perustuvissa kansallisissa politiikoissa, sukupuoleen perustuvan syrjinnän torjuminen ja unionin kansalaisten tietoisuuden lisääminen sukupuolten tasa-arvosta;

C. ottaa huomioon, että EIGEn keskeisenä tehtävänä on saavuttaa sukupuolten tasa-arvo EU:ssa tekemällä tutkimusta, keräämällä ja välittämällä tietoja ja kehittämällä menetelmiä tilastojen ja tiedonkeruun parantamiseksi, mittaamalla sukupuolten tasa-arvon tilaa sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, kehittämällä menetelmiä ja antamalla teknistä tukea sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen sekä tekemällä yhteistyötä EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden, EU:n virastojen, kansainvälisten järjestöjen, tiedeyhteisön, kansalaisyhteiskunnan ja muiden sidosryhmien kanssa;

D. ottaa huomioon, että Euroopan unionin (EU) tasa-arvoindeksi ylitti ensimmäistä kertaa 70 pistettä vuonna 2023, ja tämä merkitsee 1,6 pisteen lisäystä vuodesta 2022; ottaa huomioon, että koko EU:n pistemäärässä nähtiin suurin vuositason kasvu sitten indeksin käyttöönoton vuonna 2013; ottaa huomioon, että jotkin osa-alueet, erityisesti talouden ja tulojen mittaristoissa, osoittavat merkkejä taantumisesta;

E. ottaa huomioon, että EIGE painotti vuonna 2023 työssään kahta temaattista painopistettä: Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja sukupuolistunutta väkivaltaa; ottaa huomioon, että kriisitilanteissa naisten haavoittuvuus ja väkivallalle altistuminen yleistyvät, mikä lisää rakenteellista epätasa-arvoa entisestään ja pahentaa

sukupuolistunutta väkivaltaa sen eri muodoissa, fyysisenä, seksuaalisena ja psykologisena; katsoo, että keskeisiä sukupuolten tasa-arvon saavuttamisen mahdollistavia näkökohtia ovat sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen periaatteen noudattaminen, sukupuolisensitiivisen näkökulman soveltaminen ja kaikkien politiikkatoimien naisiin kohdistuvien vaikutusten tutkiminen; ottaa huomioon, että ilmastopolitiikan johtotehtävissä naiset ovat aliedustettuina, sillä 67 prosenttia ilmastoaiheisista päätöksentekorooleista on edelleen miesten hallussa; ottaa huomioon, että EIGEn mukaan naiset ovat aliedustettuina myös puhtaiden innovaatioiden luomisessa ja kehittämisessä; ottaa huomioon, että tässä on lisäarvoa EU:n poliittiselle päätöksenteolle;

F. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvoon unionissa ovat vaikuttaneet erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan seuraukset, naisiin suhteettomissa määrin vaikuttava elinkustannuskriisi sekä sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien heikennykset; toteaa, että tämä syventää epätasa-arvoa entisestään; ottaa huomioon, että EIGEn työssä keskityttiin myös sukupuolistuneeseen väkivaltaan tekemällä aiheesta EU:n laajuista tutkimusta, jonka tavoitteena oli kuroa umpeen kymmenen vuoden tietovaje naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyydestä EU:ssa; ottaa huomioon, että EIGE pyrkii esittämään todisteita sukupuolistuneesta väkivallasta, sillä niiden avulla voidaan tukea EU:ta ja jäsenvaltioita (ja muita maita) niiden pyrkimyksissä poistaa kaikki väkivallan muodot;

G. ottaa huomioon, että EU:n virastot, kuten EIGE, edistävät EU:n politiikkojen täytäntöönpanoa ja pyrkivät kehittämään kestävämpää, osallistavampaa ja kilpailukykyisempää Eurooppaa kaikkien EU:n kansalaisten hyödyksi; toteaa, että nämä virastot ovat hajautettuja ja siten riippumattomia työohjelmiensa kehittämisessä;

1. korostaa, että viime vuosikymmenen aikana taloudellinen, sosiaalinen, työhön liittyvä ja sukupuolten välinen eriarvoisuus jäsenvaltioissa ja niiden välillä on voimistunut; muistuttaa, että EIGEllä on tärkeä rooli sukupuolten epätasa-arvon laajuuden ja syiden ymmärtämisessä ja niihin puuttumisessa EU:ssa; panee merkille, että EIGEn talousarvion toteutusaste on edelleen korkea huolimatta viraston jatkuvasta henkilöstövajeesta, sillä maksusitoumusmäärärahoista käytettiin 98 prosenttia ja maksumäärärahoista 83 prosenttia vuonna 2023; onnittelee EIGEä siitä, että se saavutti 92,76 prosenttia työohjelmansa tavoitteista; panee merkille, että vuoden 2023 tasa-arvoindeksissä keskityttiin siihen, miten sukupuolten väliset erot vaikuttavat vihreään siirtymään liittyviin toimiin erityisesti energian, vihreän teknologian innovaatioiden ja liikenteen kaltaisilla aloilla ja miten nämä toimet vaikuttavat sukupuolten välisiin eroihin, ja pitää myönteisinä EIGEn aloitteita, jotka valottavat näitä ilmiöitä;

2. toteaa, että EIGE perustettiin sukupuolten tasa-arvoa käsitteleväksi EU:n tietokeskukseksi, jonka tehtävänä on tuottaa riippumatonta tutkimusta ja jakaa parhaita käytäntöjä sukupuoleen perustuvan syrjinnän poistamiseksi sekä yhdistää tutkimusta, tietoja ja välineitä, jotta se voi auttaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita suunnittelemaan osallistavia ja sukupuolijärjestystä muuttavia politiikkoja ja valtavirtaistamaan sukupuolten tasa-arvon kaikessa politiikassaan; korostaa, että unionin on kiireellisesti edistettävä sukupuolten tasa-arvoa ottaen huomioon meneillään olevat kriisit, kuten ilmastokriisi, sodat, pyrkimykset heikentää sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa vastustavat liikkeet ja laajalle levinnyt sukupuolistunut väkivalta; korostaa, että samalla

kun torjutaan heikennyksiä ja sukupuolistunutta väkivaltaa, on torjuttava myös taloudellista ja sosiaalista eriarvoisuutta; kehottaa EIGEä asettamaan etusijalle tutkimukset ja suositukset, joissa keskitytään kaventamaan sukupuolten palkkaeroa, parantamaan naisten mahdollisuuksia saada laadukkaita työpaikkoja ja varmistamaan naisten taloudellinen riippumattomuus, sillä tämä on olennainen osa sen tavoitetta; muistuttaa tässä yhteydessä, että sukupuolten välinen palkkaero EU:ssa on 13 prosenttia ja eläke-ero 29 prosenttia, mikä vaikuttaa naisten hyvinvointiin yhteiskunnassa; panee merkille, että EU:ssa naiset kohtaavat myös perusoikeuksiinsa ja ruumiilliseen itsemääräämisoikeuteensa kohdistuvia uhkia, koska seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin, myös aborttioikeuksiin, kohdistuu edelleen hyökkäyksiä; muistuttaa, että myös ilmastokriisi sekä sodat ja konfliktit vaikuttavat suhteettomasti naisiin;

3. panee merkille EIGEn korkean onnistumisasteen sukupuolten tasa-arvoa koskevien toimien ja viestintäkampanjoiden kehittämisessä ja korostaa sen merkitystä tietoisuuden lisäämisessä;

4. korostaa, että on tärkeää käynnistää uudelleen sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen liittyvät toimet, joissa ei saavutettu sadan prosentin onnistumisastetta, erityisesti tapauksissa, joissa tämä johtui menettelyllisistä syistä;

5. korostaa EIGEn tekemää tärkeää tutkimusta, jonka avulla tuodaan esiin se, että väkivalta johtuu kaikkiin naisiin vaikuttavasta eriarvoisuudesta, mutta jotkin naisryhmät, kuten vammaiset naiset, ovat alttiimpia väkivallalle; kehottaa EIGEä kehittämään edelleen työtään tämän kiireellisen aiheen parissa;

6. panee merkille, että EIGE katsoo jo, että naisiin kohdistuva väkivalta on yksi vakavimmista ihmisoikeusloukkauksista yhteiskunnissa;

7. on samaa mieltä EIGEn tutkimuksen kanssa siitä, että vammaisilla naisilla ja tytöillä on usein suurempi liikenneköyhyyden riski liikenteen korkeiden hintojen sekä rajallisen saatavuuden ja saavutettavuuden vuoksi;

8. panee tyytyväisenä merkille EIGEn sukupuolten tasa-arvoa koskevat kohokohdat, joiden mukaan naisten osuus sähkö-, kaasu- ja vesihuoltoalan yritysten tutkimus- ja innovointihenkilöstöstä on suurin Kroatiassa ja Kreikassa; toteaa, että tällaiset tiedot tuovat lisäarvoa sukupuolten tasa-arvolle energiamarkkinoilla;

9. toteaa, että EIGEn henkilöstökustannusten 8,5 prosentin nousu selittyy edelleen korkealla inflaatiolla ja palkkojen 2,7 prosentin indeksikorotuksella ja että keskimäärin henkilöstömäärä oli edelleen 45; toteaa, että palvelukseen otettiin kaksi sopimussuhteista toimihenkilöä, joiden palkkaamiselle saatiin varat komission naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosaston kanssa tehdystä IPA:n rahoitusosuussopimuksesta; panee merkille, että Euroopan tasa-arvoinstituutin perustamisesta 20. joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1922/2006 6 artiklassa todetaan, että Euroopan tasa-arvoinstituutin olisi suoritettava tehtävänsä riippumattomalla tavalla yleisen edun mukaisesti; muistuttaa, että EIGEn tehtävänä on kerätä, analysoida ja levittää tietoa sukupuolten tasa-arvosta sekä kehittää, analysoida, arvioida ja levittää soveltuvia menetelmiä, jotta voidaan tukea sukupuolten tasa-arvon sisällyttämistä osaksi unionin politiikkoja ja niihin perustuvia kansallisia politiikkoja; toteaa EIGEn kärsivän jatkuvasta

henkilöstövajeesta, kuten toisen ulkoisen arvioinnin tuloksista käy ilmi; painottaa, että EIGElle on myönnettävä sen tarvitsemat määrärahat ja henkilöstö, jotta se voi toteuttaa tehtävänsä, muun muassa vastata yhä useammin ilmeneviin kiireellisiin pyyntöihin, teknisen avun tarpeisiin ja pyyntöihin tarjota palveluitaan;

10. muistuttaa, että EIGE perustettiin auttamaan unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisessa niiden kaikessa politiikassa ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän torjumisessa tarjoamalla ajantasaisia tutkimuksia ja että näin se edistää merkittävästi todellisen sukupuolten tasa-arvon saavuttamista;

11. suhtautuu myönteisesti EIGEn ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan (FEMM) jatkuvaan yhteistyöhön, erityisesti instituutin panokseen valiokunnan meneillään oleviin toimiin, jotka koskevat sukupuolistunutta väkivaltaa, työ- ja yksityiselämän tasapainoa, sukupuolten välistä palkka- ja eläke-eroa, kriisien vaikutusta naisiin, sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista ja budjetointia; tukee voimakkaasti instituutin työtä, jonka ansiosta valiokunta voi tehdä työnsä asianmukaisesti; pitää tärkeänä, että saatavilla on luotettavia sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja, jotta voidaan tehdä näyttöön perustuvia päätöksiä; panee merkille arvokkaan panoksen, jonka EIGE voi tarjota kaikille Euroopan parlamentin valiokunnille ja muille EU:n virastoille, jotta sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen voidaan sisällyttää paremmin kaikkiin EU:n toimintapolitiikkoihin ja toimiin; kehottaa EIGEä ottamaan tutkimuksessaan ja päätöksenteossaan käyttöön intersektionaalisen kehyksen, jolla puututaan marginalisoituneisiin ryhmiin kuuluvien naisten, mukaan lukien etnisiin vähemmistöihin kuuluvat naiset, maahanmuuttajat, vammaiset henkilöt ja hlbtiqa+-henkilöt, kohtaamiin sosiaalisiin ja taloudellisiin epäkohtiin; korostaa, että on tärkeää kerätä eriteltyjä tietoja, jotta näitä ryhmiä varten voidaan kehittää kohdennettuja ratkaisuja;

12. katsoo tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella, että EIGEn johtajalle voidaan myöntää vastuuvapaus EIGEn talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelijana toimiva puheenjohtaja ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	18.2.2025
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 27 –: 10 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (216 art. 7 kohta)	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Key to symbols:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää